

Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze

PROGRAM NAUCZANIA

do przedmiotu

ZESPÓŁ

INSTRUMENTALNY

nr 18/2023/2024

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str.	2
CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE	str.	3
CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE	str.	4
MATERIAŁ NAUCZANIA		
1. Treści nauczania	str.	5
2. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str.	5
3. Opis osiągnięć po zakończeniu etapu edukacyjnego	str.	7
KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA		
1. Ogólna koncepcja	str.	9
2. Wskazówki metodyczne	str.	10
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu	str.	10

I. WSTĘP

Autorzy: mgr Jolanta Popielarz

Nazwa szkoły: Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze

Etap edukacyjny: pierwszy

Przedmiot: ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

CELE KSZTAŁCENIA			
Wiedza	Umiejętności		Kompetencje
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu gry w zespole instrumentalnym.	2. Wykształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym.	3. Prezentacja publiczna.	4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji		
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu gry z zespole instrumentalnym.			
Uczeń:			
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	1) określa podstawowe warunki bezpieczeństwa i higieny pracy;		
2) wiedza z zakresu gry zespołowej.	2) omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.		
	1) wskazuje podstawowe informacje na temat wykonywanych utworów;		
	2) charakteryzuje zasady pracy w zespole instrumentalnym.		
2. Wykształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym.			
Uczeń:			
1) technika wykonawcza;	1) przygotowuje swój instrument do gry w grupie;		
	2) zachowuje prawidłową postawę podczas gry w zespole;		
	3) identyfikuje swoją partię w partyturze i określa jej rolę w grupie;		
	4) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;		
	5) posługuje się specjalistyczną terminologią;		
	6) reaguje na gesty innych członków zespołu, w tym prowadzącego;		
	7) kontroluje spójność dynamiki, artykulacji i brzmienia oraz metrytmiki;		
	8) rozpoznaje i koryguje błędy podczas wspólnej gry;		
	9) kontroluje i koryguje intonację podczas gry.		
2) interpretacja.	1) wykonuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki;		
	2) współtworzy ogólny wyraz artystyczny pod kierunkiem prowadzącego;		

	3) realizuje tekst muzyczny z wykorzystaniem wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.
3. Prezentacja publiczna.	
	Uczeń:
praktyka estradowa.	1) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji; 2) opanowuje tremę; 3) koncentruje się podczas występu.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny i zawodowy;	1) analizuje własne kompetencje; 2) identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia; 3) wyznacza sobie cele rozwojowe, sposoby i terminy ich realizacji; 4) aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności; 5) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych; 6) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.
2) etyka zawodowa.	1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku; 2) angażuje się w grę w zespole, biorąc odpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy; 3) współpracuje w zespole, budując relacje oparte na zaufaniu i wzajemnym szacunku.
WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA 1. Sala lekcyjna dostosowana akustycznie. 2. Wyposażenie sali: fortepian lub pianino, odpowiednia liczba krzeseł i pulpitów. 3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny. 4. Sala koncertowa lub kameralna.	

III. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
- 3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
- 4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
- 5) wykazuje dbałość o elementy metryczne podczas pracy w zespole;
- 6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
- 7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;
- 8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;
- 2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów utworach;

- 3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
- 4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
- 5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
- 6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
- 7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
- 2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
- 4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
- 5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

IV. MATERIAŁ NAUCZANIA

1. Treści nauczania

- zrozumienie wykonywanej treści muzycznej;
- interpretacja i prawidłowe wykonawstwo muzyki w różnych składach instrumentalnych;
- rozwijanie wrażliwości na jakość dźwięku, intonację, frazowanie, realizację oznaczeń wykonawczych, agogicznych, interpretacja zgodnie z budową formalną i charakterystykę stylu, umiejętności współdziałania w zespole, dostosowania barwy, intonacji, artykulacji, dynamiki do typu wykonywanej muzyki i specyfikacji zespołu;
- zrozumienie i świadomość roli poszczególnych partii instrumentalnych w zespole;
- przygotowanie do występów estradowych, nauka koncentracji, pokonywania tremy oraz właściwego zachowania na scenie.

Repertuar:

- utwory zespołowe z towarzyszeniem fortepianu dostosowane poziomem do umiejętności uczniów grających w zespole;

- gra w rozszerzonych składach instrumentalnych – możliwy udział nauczyciela w składzie zespołu;
- utwory zawierające problemy wykonawcze mające na celu rozwijanie umiejętności technicznych w grze na instrumentach oraz wykorzystanie tych umiejętności w grze zespołowej.

2. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

- 1) Do najważniejszych kryteriów oceny należy zaliczyć stopień spełnienia wymagań edukacyjnych w danym roku.
- 2) Ponadto ocenie podlegają również:
 - stopień przygotowania ucznia do zajęć,
 - bieżąca praca ucznia podczas lekcji,
 - realizacja zadań muzycznych podanych przez nauczyciela,
 - popisy (klasowe ,szkolne, koncerty),
 - przesłuchania,
 - przesłuchania CEA o różnym zasięgu,
 - konkursy (szkolne , regionalne, ogólnopolskie),
 - oceny cząstkowe odzwierciedlające systematyczność pracy ucznia.
- 3) Założone osiągnięcia ucznia oceniane są podczas publicznego koncertu.
- 4) **Ocenę** ustala się wg następującej skali:
 - a) stopień celujący - 6
 - b) stopień bardzo dobry - 5
 - c) stopień dobry - 4
 - d) stopień dostateczny - 3
 - e) stopień dopuszczający - 2
 - f) stopień niedostateczny - 1

Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się w przesłuchaniach i konkursach regionalnych, ogólnopolskich lub innych imprezach poza terenem szkoły,
- jest zaawansowany technicznie,
- cechuje się dużą dojrzałością muzyczną,
- realizuje program wyższy niż obowiązujący w danej klasie,
- w ciągu roku szkolnego zrealizował dużą partię materiału (wykraczającą poza ilość przewidzianą dla ucznia bardzo dobrego i dobrego).

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się dokładnością w pamięciowym opanowaniu programu, biegłością aparatu ruchowego oraz właściwą interpretacją utworów,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,

- odznacza się poziomem umiejętności instrumentalnych kwalifikujących do prezentacji na estradzie (bierze udział w konkursach, przesłuchaniach, popisach, koncertach szkolnych i pozaszkolnych).

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- dobrze wykonał program (możliwość drobnych niedociągnięć w realizacji tekstu muzycznego i interpretacji utworów),
- jest sprawny technicznie,
- wykazuje wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy,
- bierze udział w popisach i koncertach szkolnych.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- program opanował , lecz wykonał go słabo, z licznymi usterkami w zakresie dokładności tekstu muzycznego
- ma problemy związane z techniką gry,
- realizuje zadania techniczno – wykonawcze i materiał danej klasy lub klasy programowo niższej,

Ocenę DOPUSZCZAJACĄ otrzymuje uczeń, który:

- spełniania wymagania edukacyjne w stopniu minimalnym, co poważnie utrudni, a nawet może uniemożliwi dalsze kształcenie,
- zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który:

- wyraźnie nie spełnia wymagań edukacyjnych, co uniemożliwia dalsze kształcenie.
- nie opanował pamięciowo programu na egzamin,
- nie zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną,
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach,
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

3. OPIS OSIĄGNIĘĆ PO ZAKOŃCZENIU ETAPU EDUKACYJNEGO.

- 1) Umiejętność pracy w zespole.
- 2) Umiejętność reagowania na błędy w smyczkowaniu, intonacyjne, itp.
- 3) Opanowanie tremy podczas występów publicznych.
- 4) Umiejętność wspólnego zgrania, jednolitej artykulacji, frazowania początku i zakończenia dźwięku.
- 5) Umiejętność operowania dynamiką zgodnie z frazą i estetyką wykonawczą.
- 6) Umiejętność właściwego zachowania się na scenie.

V. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

1. OGÓLNA KONCEPCJA:

Program nauczania napisany został na podstawie:

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (poz. 1754 z dnia 31.08.2023 r.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia z 17 listopada 2021 r. sprawie szczegółowych warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 26 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (poz. 2041 z dnia 28.09.2023 r.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

Przedstawiony program wykorzystuje koncepcje sprawdzone w praktyce edukacyjnej i poparte wynikami badań. Wyznaczony programem proces kształcenia muzycznego uwzględnia:

- potrzeby ekspresji i komunikowania się;
- tworzenie i wzbogacanie doświadczeń przez własne działania artystyczne;
- potrzebę przeżyć estetycznych na różnym poziomie dojrzałości;
- sprawdzanie własnych osiągnięć i umiejętności prowadzących do samooceny i poczucia sukcesu;
- poznawanie zjawisk muzycznych tradycyjnych i współczesnej kultury.

Program można realizować na różnym poziomie trudności i szczegółowości.

Podyktowane jest to:

- koniecznością odrębnego traktowania każdego ucznia;
- dużymi różnicami indywidualnymi w poziomie zdolności muzycznych, zainteresowań i motywacji do rozwijania umiejętności muzycznych;
- potrzebą pozostawienia nauczycielowi swobody w wyborze treści szczegółowych i dróg rozwoju muzycznego uczniów; jest to warunkiem twórczego ich udziału w tym procesie.

2. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Stopniowe opanowywanie techniki gry powinno iść w parze z nabywaniem interpretacji, wrażliwości, wyobraźni, pamięci muzycznej w grze zespołowej. Uczniowie powinni mieć możliwość konfrontacji swoich umiejętności na scenie. Opanowanie tremy, obycie estradowe, koncentracja to następne elementy, na które nauczyciel ma obowiązek kłaść nacisk.

Dobór metod zależy od indywidualnych możliwości ucznia oraz od tego, jakie umiejętności zaplanowaliśmy w danej chwili. Wybierając metodę należy pamiętać, że poszczególne treści realizowane są najczęściej równolegle. Najlepszymi metodami są te, które aktywizują i motywują ucznia.

Nauczyciel powinien stworzyć przyjazną atmosferę, aby praca z uczniami przyniosła jak najlepsze rezultaty.

Formy:

- zajęcia zespołowe,
- występy estradowe.

Metody:

- metoda słowna – szczegółowe omówienie problemu,
- metoda pokazu – nauczyciel demonstruje fragment szczególnie eksponujący dany problem i jego poprawę realizacją,
- ćwiczenia – nauczyciel dobiera celowo ćwiczenia, aby możliwie najszybciej problem został pokonany – uczeń wykonuje ćwiczenia pod kierunkiem pedagoga wspólnie analizując popełniane błędy i zapamiętuje uwagi do realizacji podczas samodzielnego ćwiczenia,
- słuchanie nagrań różnych interpretacji.

3. OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PROGRAMU.

- 1) Zajęcia są prowadzone w grupach od 2 do 20 osób.
- 2) Realizacja niniejszego programu wymaga przeznaczenia na przedmiot w klasach 4-6/6 oraz 2-4/4 90 min. w tygodniu.
- 3) W salach, w których odbywają się zajęcia powinny znajdować się pulpit, pianino, odpowiednia ilość krzeseł i pulpity.

Program został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Państwowej Szkoły Muzycznej I st. im. Janiny Garści w Jeleniej Górze nr 5/2023/2024 z dnia 18.10.2023 r. na podstawie UCHWAŁY nr 6/2023/204 Rady Pedagogicznej z dnia 18.10.2023 r.